СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 65. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 20. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 65. Jersey City, N. J., Friday, March 20, 1931. THREE CENTS.

ВЯЗНІ ПІДПАЛИЛИ ТЮРМУ

СТЕЙТВИЛ. — По розрухах, які відбулися минулої суботи в старій тюрмі в Джолієт, наступили нові замішання в новопобудованій тюрмі в Стейтвил, Ілл.

Вязні підпалили фабрики, які містились у вязничних забудованнях. В той спосіб хотіли вони запротестувати проти „Стейт Борд оф Пардонс енд Паролс".

Спричинена вогнем шкода виносить коло пів міліона долярів.

Вогонь підложено насамперед у фабриці меблів. Вязні повалили вязничних сторожів на землю і побили їх; потім сторожі повтікали, а вязні нищили все, що їм попало під руки в фабриці обуви і в кухні.

Вязничний директор взивав їх до спокою, але це не помагало. Вязні висміяли теж і римо-католицького вязничного священика, котрий хотів їх переконати, що вони розрухами нічого не здобудуть. Вязні кричали, що вони вже досить наслухалися його наук, а тепер хочуть зміни в департаменті уласкавлень і випущення на волю на слово.

Тоді вязничний директор казав сторожі до вязнів стріляти. По вистрілі впало 3 вязнів важко ранених, а інші почали розбігатися. За яку годину привернено сякий-такий порядок і розпочато гасити горіючі забудовання.

Тюрма в Стейтвил є модерною. Її будова коштувала $6,000,000. Вязні не нарікали на їжу і поведення, а тільки домагалися зміни в департаменті уласкавлень.

РУЗВЕЛТ ПРОГОЛОШУЄ ЗАКИДИ ПРОТИ ВОКЕРА.

НЮ ЙОРК. — Ґовернор Рузвелт подав до публичного відома закиди, які зробив мейорови міста Вокерови „Сіти Аферс Коміті".

Вокерови закидають нездібність і недбальство у виконуванню обовязків начальника міської адміністрації. Кажуть, що він толєрував навіть політику в шпиталях і не усував людей, які не надавалися на уряди.

Ґовернор не дав ніякої відповіди на те, що він думає робити з тими закидами.

ДОРАДЖУЮТЬ ВОКЕРОВИ МОВЧАТИ.

НЮ ЙОРК. — Приятелі Вокера передали йому до Пам Біч у Каліфорнії телефонічно всі закиди, з якими опозиція звернулася до ґовернора, й порадили йому, щоби він не збував нічого жартом, як це є в його звичаю, а щоби сидів тихо й ждав.

СТУДЕНТИ СТРАЙКУЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Студенти з Вашинґтон і Джеферсон каледжів страйкували один день і не були в школі, щоби в той спосіб запротестувати проти президента школи, Саймона С. Бейкера.

Студенти домагаються уступлення Бейкера за те, що він скритикував тих, котрі віддаються забагато спортови і твердив, що ті, котрі менше дбають про спорт, більше користають з науки.

МОКРІ ГОРОЮ.

ОЛБАНІ. — В сенаті перейшли три законопроєкти, зміряючі до знесення 18-тої поправки. В той спосіб ґовернор Рузвелт матиме перший раз нагоду показати, чи він є за знесення прогибіції.

Коли законопроекти будуть затверджені ґовернором, тоді звернуться на підставі нового закона до конґресу з домаганням скликання національної конституційної конвенції в справі знесення прогибіційної поправки.

ЗАЧИНАЮТЬ СКОРО КУРИТИ І ПИТИ.

НЮ ЙОРК. — В „Де Віт Клінтон Гай Скул" роздано ученикам квестіонарі, в яких було поставлене між іншими питання, чи ученики пють і курять.

29% учеників призналися до курення, а 25% заявили, що час від часу — попивають.

НЕ ДАЮТЬ ПОЛЕКШІ РАБІНАМ.

ВАШІНҐТОН. — Жидівські рабіни внесли до секретаря скарбу зажалення з того приводу, що уряд вимагає від них звітів щодо розподілу ритуального вина. Уряд відкинув це зажалення. Рабіни діставатимуть на рік по 1 ґальонови вина на особу, або найбільше 5 ґальонів на родину. Але з розподілу вина мусять далі точно вираховуватися.

ЗБІРКА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА СКІНЧЕНА.

ВАШИНҐТОН. — Американський Червоний Хрест подає, що збірка на допомогу потерпівшим від посухи скінчилась удачно. На протязі 63 днів зібрано $10,005,828.34.

БУДЕ ДЕФІЦИТ.

ВАШИНҐТОН. — Скарбові знавці твердять, що сьогорічний державний буджет матиме недобір на суму яких $800,000,000.

ПЯТЬ БАНАНІВ НА 8 ДІВЧАТ.

НЮ ЙОРК. — Мисс Френсіс Перкінс, стейтова промислова комішенерка, твердить, що знає 8 безробітних дівчат, які жиють за 10 центів на день. Купують за них 5 бананів і ділять їх на 8 частей.

УКРАЇНЦІ ДОБУВАЮТЬ СОБІ ПРОФЕСИЙНІ СТАНОВИЩА.

В американських ґазетах стейту Ню Джерзі подано, що панна Лорі Пеліх з Плейнфілд дістала посаду вчительки 8 ґрейду публичної школи в місті Бавнд Брук, Ню Джерзі.

Панна Пеліх є дочкою українського громадянина Михайла Пеліха, відомого зі своєї діяльности в Бруклині, Ню Йорку й Плейнфілді.

Гр. Михайло Пізнак отворив з днем 10. марта адвокатську канцелярію в Ню Йорку в камениці під ч. 67 Вол Стріт. Його телефон є: Гвайтгол 4—3300.

Гр. Пінзак, заки посвятився адвокатурі, займався музикою та відомий був добре українській громаді міста Ню Йорку й околиці. Хоч молодий ще адвокат, він уже добув собі на сьому полі певне признання. Він займається живо політичним життям і виступає часто промовцем на українських і американських зборах і конференціях.

ЯЗВА ЩУРІВ У ТУРЕЧЧИНІ.

Турецьке населення й уряд занепокоєні появою великої маси щурів. Крім того, що щури завдають величезні шкоди хліборобству, вони ще загрожують розповсюдненням епідемічних недуг.

ДОВГИЙ СОН.

У селі Андрієшені коло Яс (Румунія) трапився небуденний випадок. 16-літна дівчина Марія Барзовяну попала в летарґічний сон. Родичі й свояки думали, що вона померла і повідомили про це урядового лікаря. Лікар пізнав, що дівчина живе й вияснив селянам, що розходиться про недугу. Але люди не вірили лікареви і старалися похоронити сплячу помимо того, що лікар не хотів виставити посвідки смерти. Два рази перешкодив лікар похороненню дівчини при помочи жандармерії. По 10 днях твердого сну пробудилася дівчина і сказала, що не знає нічого про те, що так довго спала і про те, що була хора.

У ФРАНЦІЇ ЗАБАГАТО НЕГРАМОТНИХ.

Між новобранцями у Франції показалося цього року, що число неграмотних зпоміж них виносить 10 відсотків. Сім на сто взагалі не вміють ані читати, ні писати. Цим дуже затурбувалося французьке правительство і постановило звернути більшу увагу на початкове навчання.

ЩЕ ОДНА ПЕТИЦІЯ..

Українське Пресове Бюро в Брюселі довідується, що до секретаріяту Ліґи Націй вплинула нова петиція в справі положення Українців під Польщею. Ця петиція підписана найвизначнішими англійськими особами, на чолі з Бернардом Шовом.

САМОВБИВСТВО.

На днях наложив на себе руку Остап Матвій, 19-літній наймит з Даниловець, пов. Зборів. Причиною самовбивства було те, що хазяїн, підозріваючи, що він украв конюшину й трохи соломи, загрозив, що його викине.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

В неділю, 22-го березня, від год. 7.45 до 8-мої вечером з Рочестерської Радіо Стації W. H. A. M. співатиме Український Громадський Хор під проводом Л. Сорочинського.

Програма:

1) Козаченьку, куди йдеш, М. Лисенка;
2) Ой, діду мій, Пархоме, Я. Степового, сопран сольо Марія Климців;
3) Женчик, Л. Сорочинського;
4) Щедрик, М. Леонтовича.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА НА РАДІО.

В неділю, дня 22. березня, в год. 8. вечір на стації W. N. J. в Нюарку виступить український молодий скрипак Йосиф Снігур, котрий вже богато разів пописувався на ріжних радіо-стаціях. Він виконає слідуючі композиції:

Chardash-Monte; Українські Попури; і Українські Мельодії, його власного аранжовання.

Пано-акомпаніямент виконає М. Сурма.

НАВІТЬ ПОЛЬСЬКІ СУДИ УВІЛЬНЯЮТЬ „САБОТАЖИСТІВ"!

У днях 7 й 8 лютого ц. р. відбулася в Тернополі перед судом присяглих розправа проти трох учеників української державної ґімназії в Тернополі: Василя Сосновського, Василя Солонинки й Богдана Мельника, всі три з Куровець, тернопільського повіту, селянські сини.

Акт оскарження ставить їм у вину, що вони підпалили дня 16. вересня 1930 року три стирти збіжа в дідича Віктора Юристовського, вартости 16,750 золотих. Крім того оскаржено Сосновського за підпал одної стирти дня 1 вересня 1930 р. Усі підсудні призналися до вини в часі поліційного слідства.

Оборона в особах д-ра Володимира Старосольського зі Львова, пос. д-ра Степана Барана й пос. Дм. Ладики доводила, що оскаржені невинні і що стирти підпалили самі селяни, польські кольоністи. Крім того доказувала оборона, що підсудні призналися до вини тому, що їх змусила до цього побоями поліція, та що з цеї причини розвязано й ґімназію в Тернополі.

Лава присяглих узнала всіх трох невинними, почім суд випустив їх на волю. Але чи вони відзискають утрачене здоровля, це інше питання.

БЕЗРОБІТТЯ В МАДЯРЩИНІ ВЕЛИКЕ.

В Будапешті відбувся конґрес професіональних робітничих спілок. Число безробітних подають на 450 тисяч людей. Почисливши їх родини, вийде, що поверх 1 міліон населення бідує через безробіття, що рівняється 1 десятій усього населення Мадярщини. Конґрес домагається від правительства допомог безробітним і заряджения публичних робіт для заняття безробітних.

ПОПИС ЧЕРНОВЕЦЬКИХ ЗЛОДІЇВ У ҐАЛАЦІ.

В Ґалаці приловила поліція шайку злодіїв, яким доказано понад 30 вломів. Ватажком цеї банди є якийсь Петро Морар з Чернівців. Члени злодійської шайки майже самі малолітні хлопці.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ВІКАРІЙ ДЛЯ ГРЕКО-КАТ. УКРАЇНЦІВ.

З заключенням конкордату між апостольським престолом і румунською державою змінилися відносини Українців гр.-кат. віроісповідання в Румунії. Силою папської булі „Солемні конвенціоне" з дня 5. червня 1930, яка упорядковує відносини католицької церкви в Румунії, зістало основане нове гр.-кат. румунське епископство в Марморощині, з осідком в Бая Маре. До цього епископства приділено гр.-кат. Українців з Буковини і Семигороду, то є 17 парохій з дієцезії станиславівської, 11 з мукачівської і 10 з гайдурозької.

Для отих 38 парохій є передбачена в конкордаті управа в формі спеціяльного ґенерального вікаріяту. Дотичний уступ папської булі звучить: „Всі правовірні християне гр.-кат. Українці (ґреці-рутені), прилучені до тої дієцезії марморoської, будуть під юрисдикцією спеціяльного вікарія ґенерального того самого обряду (цебти гр.-кат. Українця). Цього ґенерального вікарія має вибрати й настановити епископ марморський. Як довідуємося, ґенеральним вікарієм іменовано о. совітника Михайла Сімовича.

НЕВДАЛИЙ БАНДИТСЬКИЙ НАПАД КОЛО СУХОВЕРХОВА.

Дня 18. лютого ц. р. їхала з Суховерхова до Кіцманя Тоні Шор. Нагло впало зпід ліса кілька стрілів. Два з них зранили паню Шор. Стріли почув жандарм і вийшов загроженим на поміч. Коли нападник побачив жандарма, втік і скрився в стодолі селянина Царана, звідки стріляв на жандарма. Між-тим прибули ще два жандарми й почалася правильна стрілянина, підчас якої застрілили нападника. Був це більше разів караний Іван Руснак із Ставчан.

Тяжко ранену Тоні Шор перевезли до жидівської лічниці в Чернівцях.

РЕЛІҐІЙНЕ БОЖЕВІЛЛЯ.

В селі Ельґут коло Опельн зробили страшне відкриття: 72-літний Йозеф Кубіяс держав свої три дочки, у віці 28, 30 і 40 літ, замкнені в стайні, щоби не допустити до того, аби вони стратили свою дівочість. Кажуть, що місцевий священик і начальник громади про це знали. Перед трома роками звязав Кубіяс своїй, тоді 26-літній, дочці руки й ноги на плечах, а коли вже члени тіла мали зростися з плечима, тоді розвязав руки й ноги. Дівчата знайшли в цілковито опущенім стані, неубрані, з довгим волоссям, занечищену та з недугою шкіри. Коли саніteри з Опельну хотіли забрати нещасних на віз, кинувся на них Кубіяс із сокирою. Щойно при помочи місцевої жандармерії забрали всі три дівчата і старого тата.

МНОГОДІТНІ В НІМЕЧЧИНІ ЖАДАЮТЬ ОХОРОНИ.

Дня 10. лютого явилися в державного канцлера Брінінґа заступники виділу державного союза многодітних під проводом свого президента Конрада. Оповівши про теперішне положення, це заступництво предложило державному канцлерови бажання моральної й економічної охорони родини в злуці з охороною многодітних.

РАДЯНСЬКИЙ „ДОМПІНҐ" — ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНОМУ І ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТЮ ЕВРОПИ

ВІДЕНЬ (Австрія). — Тут почалися засідання економічної конференції держав центральної Европи. В конференції беруть участь визначніші політики та економісти Австрії й інших центральних держав. Ґраф Гойс, представник Мадярщини, виголосив довшу промову про російський большевицький „домпінґ" ріжних виробів та сировини, який большевики стараються далі поширити та збільшити.

Ґраф Гойс попереджав учасників конференції, що коли Европа тепер не займеться справою радянського домпінґу й не положить йому кінця, то вона скоро опиниться в економічному та політичному хаосі. Большевицькі методи невільницького труду дають можливість Росії викидати на світові ринки свій крам по надзвичайно дешевих цінах, що підриває економічне й політичне життя Европи.

В такому сенсі говорили й інші представники держав, а між ними бувший президент австрійської републики, Гайніш, говорив про підготовку большевиками величезного домпінґу збіжа. Коли держави Европи до цього допустять, то тоді прийде до повної руїни хліборобства в центральній Европі, а навіть в Америці. Перший день нарад пройшов на дебатами над російським домпінґом.

Учасники конференції схиляються в своїх промовах до того, що европейнькі держави, які звязані між собою історичними та культурними традиціями, повинні скласти такі економічно-торговельні договори, які виключалиб можливість втручатися в їх економічне життя третій стороні. Російському домпінґови мусить бути покладений кінець як найскорше, щоб не допустити Европу до катастрофи, яку стараються викликати большевики. Таке заключення роблять усі промовці на конференції.

КОМУНІСТИ ВБИЛИ 3,000 СЕЛЯН.

ШАНҐГАЙ (Китай). — На границі провінції Гупей і Щехван комуністичні банди вбили 3,000 китайських селян. Націоналістичні війська почали активну боротьбу з комуністичними бандами, які тепер підсилені бунтарями й дезертирами з армії в провінції Гупей. Майже в усіх провінціях Китаю, де ще шаліють комуністичні банди та банди збунтованих жовнірів-дезертирів, почалася боротьба урядових військ проти них. Бунтарі місцями перетяли залізниці й посідають важні комунікаційні та торговельні й адміністративні осередки.

ШУКАЮТЬ КОМУНІСТИЧНОЇ РАДІО-СТАЦІЇ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Чехословацький почтово-телеґрафічний уряд наняв кільких фаховців дя пошукування таємної комуністичної радіостації, яка вже віддавна веде комуністичну пропаґанду. Стація ця звичайно починає працювати пізно вечером.

Здибати її досить тяжко, бо її часто переносять з одного місця на друге. Сила стації така, що її чути майже в усій Чехословаччині. Особливо багато вона працювала 25. лютого, коли передавала прикази комуністів про урядження „Червоного дня".

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ УПОРЯДКОВУЄ СВОЮ ПАРТІЮ.

ЛОНДОН (Англія). — Останніми часами члени парляменту лібeрали не завжди всі разом голосують по стороні уряду Мек Донелда, який офіційно підтримується ліберальною партією. Розкол серед лібералів, або перехід цілої партії в опозицію до робітничого уряду грозить йому поваленням.

Ллойд Джордж заявив, що він цими днями має завести лад і порядок у своїй партії. Для цього партія збереться на спеціяльні партійні наради, на яких Ллойд Джордж поставить кілька резолюцій у справі внутрішньої та зовнішньої політики. Від того, чи пощастить йому обєднати біля цих резолюцій-директив усіх членів партії, залежить дальша доля уряду Мек Донелда.

КОМУНІСТИ НАБИЛИ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ГАМБУРҐ (Німеччина). — Підчас засідання міської ради прийшло до бійки між комуністами та членами ради гітлєровцями. Як тільки рада розпочала своє засідання, до галі ввійшло кілька радних комуністів. Вони принесли до галі великий вінець і положили його на те місце, де сидів їх товариш, убитий гітлєровцями.

Потім вони напали на кількох гітлєровців, які сиділи в галі на крайно правих місцях радних. Завязалася бійка, в якій взяли участь майже всі радні. Вкінці гітлєровці були добре набиті, а комуністів виключено з засідань на один місяць.

МОРО ЗАКІНЧИВ ПЕРЕГОВОРИ.

ЛОНДОН (Англія). — Американський сенатор Моро закінчив переговори з англійським правительством у справі воєнно-морського порозуміння між Англією, Італією й Францією. Америка й Японія не будуть робити змін у договорі, підписаному ними та Англією, бо цей договір не перечить англійсько-французько-італійській умові.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	3.75	На пів року	$3.75
Three months	2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	5.00	На пів року	$5.00
Three months	2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає
За кожду зміну адреси платиться 10 центів
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1837
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У СТРАХА ВЕЛИКІ ОЧІ.

Коли світова преса почала підносити, що в Лізі Націй прийде на порядок нарад справа польських виборчих надужить на Шлеську, а тимсамим і гноблення Поляками німецької меншини, чеський уряд і чеські політичні кола узнали за відповідне заговорити про потребу наділення Закарпатської України автономією. Які саме причини заставили їх видвигнути тепер цю справу, ми не знаємо. Можна тільки догадуватися, що коли за ту автономію заговорив чехословацький міністер Бенеш, відомий зі своєї політичної зручности, то певно зробив це й тому, що знає добре, що справа охорони національних меншин стає в Европі чимраз актуальнішою. А коли так, то можна надіятися, що й Чехословаччині не вдасться довше відмолятись від виконання своїх зобовязань і треба буде згодитися надати Закарпатській Україні автономію. Страх, що справа поневолення Чехами Закарпатських Українців може бути видвигнена на міжнародній арені, заставив їх отже розпочати мову про автономію. А що з цеї мови вийде, то це вже інша справа.

Та вже та мова залякала польського окупанта. І от польський „Курер Ілюстровани" розписався на всі лади про „чеську зраду". Польська ґазета лає Чехів за те, що вони підняли питання автономії саме тоді, коли в світі заговорили про польську „пацифікацію" в Галичині. І пише таке:

„Насувається отже очевидне питання, чи Прага не була добре поінформована про все, що у Східній Галичині підготовляли гайдамацькі банди проти польської держави, і чи не хотіла використати проти нас нашої самооборони? В кождім разі ще раз це стверджуємо, що виступ українських терористів у Польщі треба звести до цього самого часу, коли Чехи почали висувати автономістичні пляни для Закарпаття, хоч їх продовж 12 літ поборювали".

А ще цікавішим є отсей уступ, взятий з тої самої польської ґазети:

„Правительственна коаліція в Празі тому намагається перевести в життя автономію для Закарпаття, що Чехія все ще числиться з можливістю нових неспокоїв у Східній Галичині, і тому, що Чехи хочуть уходити за приятелів терористів з УВО як серед самих Українців, так і серед міжнародних кругів".

От до чого договорилася польська ґазета! Та, як кажуть, на злодію шапка горить. Страх за вдержання неправно загарбаних українських земель доводить Поляків прямо до божевілля і подібних, як вище, заключень.

ПРОЦЕСИ.

Хвиля, яка дикою фурією перелетіла в осени 1930 р. понад нашими землями, перемінила свою форму, дотикаючи поодиноких гуртів. Почалася филя процесів, які покінчать першу добу політичної дурійки провідних чинників у Польщі. Мета цих процесів — це приголомшити публичну опінію, підготовити потрібні докази для Ліги Націй. Одні з них кінчаться компромітацією обжалованих, а другі компромітацією обжаловуючих. Візьмім н. пр. процес, який почався 14. лютого ц. р. проти редактора одного часопису в Бидгощі, який був помістив статтю проти страшних практик, примінюваних до б. послів варшавського сойму, що просиділися в кріпости в Бересті. Оборона зголосила переведення доказу правди, а тоді — на диво — прокуратор зрікся обвинувачення та поставив внесок на покінчення справи. Тільки що суд на це не пішов і відбудеться ще розправа, на якій прецінь раз перед судом, під присягою будуть малювати те пекло, що було в Бересті.

Так бодай здавалось би. Тимчасом у звязку з цим процесом, який мав би відбутися вже 5. березня ц. р., побував у Бидгощі суддя Демант, який вів слідство в Бересті, був віцепрезидент апеляційного суду в Познані, а на кінці навіть сам міністер судівництва Міхаловський. Не знати, що там собі побалакали, але предсідник суду в Бидгощі, Сташевський, який мав вести розправу, взяв відпустку і попросив о димісію...

Процес у Варшаві проти змовників на особу Пілсудського виказав теж чимало поетичної фантазії у тих, що процес організували для звеличання німбу модної тепер особи, дарма, що деяких обжалованих покарали навіть по рокови вязниці.

Ще один такий замітний процес відбувся 7. і 8. лютого ц. р. в Тернополі проти трох учнів розвязаної української гімназії в Тернополі, обжалованих за підпал стирт у Курівцях. Цей процес мав дати страшні наслідки, бо мав доказати перед Лігою Націй, що українську гімназію в Тернополі, за якою пішло в минулому стільки національної енергії, слушно розвязано. Тимчасом, що виказалося. Виказалося в суді, що обвинувачені не допустилися ніякого підпалу, що вони признались перед поліцією в Глубічку Великім, бо їх місили кулаками попід груди, били ланцухом по ногах і викручували полові частки. А цього вони не могли знести. В цьому випадку навіть польський суд признав, — що в таких умовинах можна до всього признатися і — хлопців увільнив від вини і кари.

А за щож — спитаєте — розвязали українську гімназію в Тернополі? — Про це й ми питаємо.

А хтож у такому разі міг палити стирти? А Бог це знає. Але факт, що в січні і лютому ц. р. в Перемишлянах 5 разів і то в такий спосіб, як це закидають обжалованим в українських процесах: хтось підкладав горіючу шмату, намочену в нафті. Горіли мешкальні будинки, стодоли, горіло збіже, горіла солома. Тимчасом показалося, що був це 23-літній жидок Саламон Шраґе, умово хорий, якому ці підпали справляли приємність.

В процесі проти обвинувачених за спалення стирт в Кугаєві коло Львова, митрополичої римо-кат. капітули, засуджено обвинувачених по 5 літ.

В цілому повіті симпатично піддержувана організація молоді „Пласт" (скавтінґ) — була в нас незвичайно люблена у своїх, а зненавиджена у Поляків. Цькували її роками й переслідували завзято. І тільки молодечій енергії треба завдячити, що ця організація серед найбільших злиднів не розпалася давно. Щойно минулої осени прийшов на неї край. Її не тільки що закрито, але й розпочато нагінку на її організаторів та прихильників. По ріжних місцях відбуваються карні процеси за зорганізовання товариств. Одначе послідовности в цих процесах не видно. Дня 14. лютого ц. р. відбувся процес у Самборі проти двацять кількох осіб. За те, що в селі Зарайську заложили „Пласт", засуджено голову (Футулу) на 5 місяців, а інших членів по 2 місяці. Крім цього засуджено ще на 2 місяці Сілецького з Лютовиск за те, що реферував на загальних зборах статут, дозволений владою.

Дещо інакше закінчився процес проти пластунів перед окружним судом (недалеко від Самбора) в Стрию день перед (13. лютого ц. р.) Там судили 96 студентів, студенток, учительок і ремісничої молоді за приналежність до позашкільного пласту. Тут виказала розправа, що позашкільний пласт був організацією явною і легальною, бо адміністраційна влада навіть давала дозвіл на прилюдні виступи у Стрию! І — всіх увільнено.

Вам це дивно виглядає, бо не можете зміркувати, чи Пласт був дозволений чи заборонений. Колиб він був недозволеною організацією, він був би вже давно не істнував. Попросту розходиться о те, щоб примусити українську молодь вступити до польського „пшиспособєня войскового", чи „стшельца". Однаково тепер уже навіть підносять з польських (наразі громадських кругів) думку, що не потрібні окремі українські читальні, бо нарід може зовсім добре міститися в одному домі спільно з Поляками. Так у нас звичайно починалися всі нові „ідеї" з польського боку.

Низка процесів булаб незакінчена, колиб не згадати про процес проти української партії „Сельроб", який покінчився на днях присудом Хімчина б. сенатора до польського сенату на 5 років, Фіялковського на 3 роки, Осипа Букшованого на 7 місяців. Останній із засуджених, це доказ того національного гріха, яким є зневіра, а в слід за нею відступництво від дотеперішніх ідей. Так починалося в нас і вимираюче москвофільство. Осип Букшований колишній отаман УГА, командант бриґади, із завдатками на історичну особу, плюнув на дотеперішні ідеї... Так у нас бувало здавна. Давніше частіше, тепер рідше. І це нас тішить.

Остається ще цікавий процес проти посла Кохана, який відбувався у Львові від 17. лютого. Цей то бувший (і теперішній) посол був обжалований за те, що в своїх промовах на вічах у Раві руській, Карові, Хлівчанах і Жуківцях (літом 1929) накликував народ до збройного повстання проти Польщі, щоби відірвати українські землі від Польщі й створити з них незалежну українську державу. Крім цього на вічах у Чесанові, Піщицях, Потиличі, Вербиці, Сільці, Боратині назвав положення українського народу під Польщею **неволею**, закликав нарід до непослуху польській владі, називав польську владу півголовою, яка тиранізує український нарід і наразив державну владу на посміховище, чим збудив погорду і ненависть до польської держави. Дальше — у Верхраті (в червні) накликав український нарід відібрати від дідичів землю без викупу й вигнати дідичів за Сян, в серпні 1929 сказав у Верхраті, що польська поліція це самі бандити. Як бачимо — заміти поважні.

Посол Кохан боронився тим, що він критикував безправство, буджет, шкільну політику, кольонізацію; що закликав нарід до такої карности, як у війську; жалівся, що Польща навіть не дала автономії, до якої зобовязалася перед державами та завзиває не надіятися на чужу поміч, як це було до тепер.

Цей процес замітний у нас не так з огляду на особу обжалованого, як на ці умовини, в яких він відбувався. Він замітний виявом високої національної свідомости селянських мас, яку виказали свідки селяни своїми інтересними зізнаннями. Н. пр. так зазначає свої зізнання свідок Павло Памошинський з Боратина: „Належу до читальні Просвіти і Луга. На вічу я був. Усе, що посол Кохан говорив на вічу про нашу кривду, є правдою. Посол говорив, що наші школи польщать, а то правда. От моя рідна дитина ходить до школи кілька літ, по українськи читати не вміє, але вміє співати польські пісні: „Пук, пук в окенечко". Посол недаром казав, що ми в неволі". На це питає предсідник трибуналу: „В якій неволі"? А свідок відповідає: „Та в польській". (На це прокуратор каже собі відписати зізнання цього свідка, щоби його потягнути до відповідальности). Або знов зізнає свідок Кость Миґаль зі Себечова, як Кохан говорив, що українська дитина не розуміє в школі польської мови. На це предсідник трибуналу: „Як ви були маленькі, то ви не розуміли по польськи"? Свідок: „Ні". Предсідник: „Так, як по турецьки"? Свідок: „Так, як по турецьки".

Або питає предсідник свідка Якуба Редка. „Ви Русин"? „Ні, я Українець". — „А Русин ні?" — „Ні!"... Або виступає як свідок о. Ґнат Заяць, парох з Любичі Князі й говорить — як усі — по українськи. „Говоріть, отче, по польськи — каже предсідник — ви родом зпід Пшеворська, то вмієте". О. Заяць (усміхаючись): „Так, але я по українськи ліпше скажу"... (Страшенно впертий народ!).

Обжаловуючи, прокуратор усеж таки мусів виставити послові Кохановi якнайкраще свідоцтво: „Він — каже — не терорист, але політик, який використав конституційні права та польські привілеї для протидержавної акції. Кохан, це людина надзвичайно інтелігентна і здібна, він майже самоук і неодин абсольвент університету може позавидувати йому хисту та знання".

Як воно не дивно, а посла Кохана судили за те, що використовував **„конституційні права"**. Але таких нісенітниць буває більше. „Це правда — говорив прокуратор — що посол Кохан закликав організуватись у „Маслосоюзи" і „Просвіти", але все це вважав він лиш засобом, основою та умовою повторити збройну боротьбу таку, як в 1918 р." Виходить, що ціле наше організоване життя це один злочин, хоч загарантований конституцією навіть без нас.

Не помогла нічого незвичайно річева промова оборонця д-ра Старосольського:

„Посол Кохан говорив про автономію, про те, що староства, поліція, повинні бути українські. Панове, якщо це державна зрада, то засудіть Кохана. Як хто кричить: „Дайте нам українські школи! Не польонізуйте української землі, не переносіть вчителів на захід!" чи це є ширенням ненависти до Польщі? Ні, це виконування обовязків громадянина! Хто домагається автономії, той ще не стремить до відірвання частини від цілости. В цілім світі є так, що одні є при владі, а другі критикують, бо в тім є свобода, без якої життя стало би мертвечиною. Чи те, що посол Кохан промовляв на гробах стрільців, що говорив про них з сентиментом, пієтизмом, є злочином? Чи маю нести в серці ненависть до борців? Дні великого зриву 1918 р. мусіли лишитися в душах Українців як святий спогад, а ті, що йшли на смерть за свою ідею, заслуговують на пієтизм!"

Посла Кохана засудили на 3 місяці тюрми, вчислюючи йому слідчий арешт, значить він уже далеко більше відсидів, як мав сидіти. І мусіли засудити. Бо інакше мусіли би зрезиґнувати з процесів проти інших українських послів, які сидять під обжалованням за такі самі злочини.

Інакше не було би перед заграницею оправдання за арешти послів. Покищо в суботу, 28. лютого випустили з тюрми б. посла Целевича за кавцією, б. посол д-р Дмитро Левицький лишився в санаторії як хорий.

Не можна сказати, щоб суд поводився безсторонньо. Бодай про око повинен суд удавати, що він не местник, а знарядь обєктивної справедливости. Н. пр., коли один із свідків переповідав з промови Кохана, що діти не можуть навчитися польської мови, то предсідник не втерпів із своєю патріотичною (але зате неконче мудрою) заувагою: „Я вам скажу, що мала дитина скорше навчиться і по польськи і по турецьки, ніж по руськи". Або свідок Гриць Грицак говорить, що діти вчаться по польськи, хоч по українськи не вміють. На це предсідник: „Кривда вам так? Грицак: „Та пани самі відчувають, що нам кривда, тай про те й ґазети пишуть". Предсідник: „Ви тут не мудруйте, бо скажу вас замкнути, таких мудрагелів, бо тут суд". Свідок: „Та я знаю, що суд". Ну — скажемо — але це суд для обох сторін.

Одначе „нема нічого лихого, що не вийшло би на добре". Якби так польські уряди могли зміркувати, яке загальне освідомлення витворюють подібні політичні процеси, то напевно покасували би їх давно.

Х.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СТАРИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ" ПРОЩАЄТЬСЯ З ГАЗЕТОЮ.

Хвальна Редакціє:

Мушу Вас повідомити, щоби Ви мені вже більше „Свободи" не посилали. Дуже мені за нею сумно й жаль мені її покидати, але трудно: фінансові обставини не позволяють мені й на такий видаток. Неурожай і злі люди довели мене до матеріяльної руїни і я лишився на старости літ на леді. Отже не з байдужности, а з нужди прощаюся зі „Свободою". Так:

ПРОЩАЙ, „СВОБОДО"!

Пізнав я тебе, як ти ще була в колисці, Бабусю,
Та тепер вже таки тебе лишити мушу.
Любив я тебе цілих пів копи літ,
Та ще й тепер люблю, хоч вже старий дід.
Та дарма! Вже не годен стільки вмолотити,
Щоб нам обоїм старчило хліба прожити.
Та ти не журись! Ти не зівнеш!
За одного старого, сотню молодих дістанеш.
А ти всіх хороших люби, добра научай,
Завзятих, сварливих мирно погоджай.
Кріпких, здорових до бою загрівай.
Так, Бабуню, про синів і внуків дбай,
А хрунів, зрадників бери далі за чуби.
Добрих люби і їм помагай,
Жий много літ і — прощай!

А. Дибінський, Ґренд Джонкшен, Міш.

В. Будзиновський.

НЕ ЗНАЛИСЯ Й ЛЮБИЛИСЯ

(Оповідання).

(Докінчення)

(4)

— Маю!

— Шось ви дуже сердиті. Може жалуєте, що їдете зі мною? Боїтеся, що як про се почує ваша дівчина, то загнівається на вас?

— Як вже це гнівається, то й не буде!

— Не второпаю.

— Се дуже ясне.

— Се дуже неясне. Вона ще не знає того, що ви їдете зі мною, отже за се ще не може гніватися.

— А як таки знає? Дівчата бувають деколи всевідучі.

— З дівчат лиш я одна знаю, що ви їдете зі мною.

— Отже як хочете, то гнівайтеся за се.

— Чому ви не говорите ясніше? — спитала вже іншим тоном, бо з докором.

— Ясніше?.. Боюся.

Вона знов усміхнена нахилилася до нього і глянувши в очи, спитала:

— А бігати за мною, не боялися?

Борґун не видержав. Її уста були так близько його уст. Обіймив її за шию, пригорнув ближче до себе та став цілувати. Вона не боронилася.

Тепер пішла інша балачка, вже цілком поважна. Стало на тім, що про їх кохання знати буде тільки одна її мама. Поберуться аж по двох роках, коли він вже буде мати обезпечений хліб.

Коли вже діло перебалакали, вона спитала:

— Тепер скажи мені, як воно по правді було. Чи почта справді їхала нашим селом і коли застрягла, ти случайно попав на хату мого діда, чи може буцімто приблудив до нього?

— Тепер не маю потреби крутити, бо як би був знав, що ти у діда, то не соромивсь би нарошно зайти до нього. Бодай був би не стояв на долині цілу годину, слухаючи, як матіркують і кленуть ті, що силкувалися почту витягнути з болота.

— Той дощ упав неначе замовлений для нас...

По двох роках побралися. В тиждень по весіллю перед школою заїхав віз її батька, бо Борґунова їхала до міста купувати кухонну посудину. Коли Борґун побачив на возі дві гуси, гелетку сира, ще й жінка тащила цілу шинку, спитав, що вона з тим зробить: буде продавати, чи може міняти за горшки? Жінка відповіла, що се дарунок для пані інспекторової за те, що вона висватала її.

— Та яким способом. Висватала почта і злива, бо вони завели мене до хати твого діда.

— Почта і злива тільки прискорили. Було би обійшлося й без них, бо інспекторова зробила, що ти прийшов до нашого села, де ми були би таки зійшлися.

— Інспекторова нічого про мене не знала, може й до нині не знає.

— Послухай, як се було: Ти дуже незручно бігав за мною і я зараз доміркувалася, що досить кивнути пальцем і ти будеш мій. Мені не тяжко було провідати, так щоби ніхто нічого не доміркувався, хто ти, який ти і відки ти. Я була би знайшла спосіб осмілити тебе, але мама занедужали і мене раптом взяли з міста. Я знала, що ти школу вже скінчиш. Надіялася, що схочеш учителювати у власнім повіті, бо всі учителі, що вийшли з села, пхаються в свої родинні сторони. Від інших учителів я довідалася, що ти справді вніс подання до нашого повіту. Тоді я висповідалася мамі. Сказала їй, що як ти не прийдеш до нашого села, то я втоплюся... Я була би сего не зробила, але з мого оповідання ти й мамі подобався. Вгадай, що мама зробила?

— Пішла до інспектора просити?

— Не до інспектора, а до інспекторової. Взяла дві гуски, ще дещо і ще дещо. Поїхала до міста і пішла до інспекторової нарікати на мене, що я вдурила та хочу втопитися. Просила, щоби пані інспекторова спасала її доню, намовляючи мужа, щоби нашу учительку взяв до міста, або переніс до твого села, і щоби тебе дав до нас. Показалося, що мама приїхала в саму пору, бо ти вже був призначений до твого села. Інспекторова побалакала з мужом і він змінив свою першу постанову. Ти прийшов до нас. Ось яким то способом я спіймала тебе. Помогла мені інспекторова і я тепер мушу подякувати їй. Інспектор про се не буде нічого знати, бо він великий ворог хабарів. Як би інспекторова раз виговорилася, то вже не могла би від нікого приняти й одного покладка.

Вийшло таки на її.

Чоловік і жінка їхали в гарну зимову днину саньми. Чоловік побачив на засніженій гилі крука.

— Бачиш, Катерино, який гарний крук, — сказав він і показав рукою.

Жінка глянула та похитала головою:

— Ні, ти помиляєшся, — заперечила вона як звичайно — це чорна гиля.

Нараз крук зірвався з гилі і полетів. Чоловік глянув з тріюмфом на жінку.

Жінка здвигнула лише плечима:

— А все таки він не був похожий на крука!

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані члени У. Н. Союза, від. 371, складаємо сердечну подяку Головному Урядови за виплачення нам 400 долярів посмертного по нашім сині. Взиваємо батьків і матерей, щоби вписували своїх дітей до У. Н. Союза, бо це одинока організація, котра дає таку велику запомогу.

І. Е. Тарнавський і жінка, Ірвінґтон, Н. Дж.

LEAGUE AND UKRAINE PETITIONS

Important Document Rejected.

CAUSES OF MISGIVING.

(*From our own Correspondent.*)

Berlin, Thursday.

Amongst the Ukrainian petitions submitted to the League there was one drafted and signed by Mme. Milena Rudnicka, who is well known in the International Women's Movement as a person of high intelligence, integrity, and heroism. Amongst very many petitions sent in to the League since the "pacification" (as the Polish excesses committed in the Ukraine last October are officially termed) hers is one of the few that have been carefully and intelligently drafted. It also included the most comprehensive record that has yet been made of the "pacification." I have referred to this report in a previous message — it is a document of about eihty pages of typescript, and is of fundamental importance (it was included in the interpelation made by the Ukrainian members of the Polish Parliament). Indeed, to disregard this document would be a grave if not a fatal omission in any inquiry into the subject.

I now learn that the League Secretariat has formally declined to regard Mme. Rudnicka's petition as "receivable." So far six Ukrainian petitions have been declared "receivable." One of these six is a flimsy document by a Ukrainian resident in Paris. There is good reason to believe that some, at least, of the others are also badly drafted, and feebly provided with documentary evidence.

It is possible that the report embodied in Mme. Rudnicka's petition is embodied in one or more of the other petitions also, in which case it is too early to say that this report will not be dealt with by the League. But the fate of Mme. Rudnicka's petition is bound to rise grave doubts as to the way petitions are treated by the Secretariat. The number of Ukrainian petitions sent in within the last few months grows into hundreds, to pick out a few of inferiro quality that can easily be pulled to pieces by those astute people who are anxious that nothing may come of any Ukrainian petition would not be particularly high-minded. To say that this has actually happened would be premature.

League Conditions Fulfilled.

Why Mme. Rudnicka's petition has been rejected is not stated. It certainly conforms to at least four out of the five conditions that were laid down by a resolution of the League Council in September, 1923—(1) that its purpose is the protection of the minorities in conformity with the treaties; (2) that it is not put in the form of a demand for a rupture of political ties between the minority in question and the State of which that minority is a part; (3) that it does not emanate from an anonymous or doubtful source; (4) that it contains matter which has not been the subject of previous petitions; (5) that it is drawn up without violence of language.

None of these five points has been left unfulfilled in Mme. Rudnicka's petition with the possible exception of the fourth. If a previous petition that has been declared "receivable" includes the eighty-page report then little harm will have been done. But if not, then Mme. Rudnicka's petition will have conformed to the fourth point also, for the report is new material. In that case the rejection of Mme. Rudnicka's petition would be a great wrong.

The Manchester Guardian, Friday, March 6, 1931).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Базар Жіночої Громади.

Заходами Жіночої Громади владжено в льокалі Школи В. Авраменка при 2 улиці ч. 35 (ріг другої евені) Великодний Базар, з якого дохід призначено на допомогу потерпівшим від ляцьких звірств.

Надходять Великодні Свята. В українській хаті зявиться традиційна українська писанка, спомин про рідний край, а з ним станут нам перед очима наші чудові вишивки.

Жіноча Громада придбала з краю найкращі вироби, які одержала зі Львова від Народнього Мистецтва. Є там річи, якими можна чудово прикрасити хату, якими любуватиметься не тільки око Українця, але й чужинця.

Жіноча Громада, яка вже від 10 літ збирає і висилає допомогу нашим інвалідам і іншим потребуючим, хоче ще придбати свіжі фонди на тісамі цілі. Але не шукає тим разом даровизни, а просить громадянство закупити в неї чудові річи, за які деинде треба платити далеко більші ціни, як ті, які жадає Жіноча Громада. А принаймні проситься громадянство прийти і оглянути наші мистецькі вироби, щоби знати, як ми поступаємо наперед ще й на тім полі.

За Жіночу Громаду:

М. Скубова, голова.

— Той Бараболяк хоче, щоби я йому позичив грошей. Чи знаєш може щось про нього?

— Так. Я знаю його таксамо добре, як тебе. Не позич йому ні цента.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ

В Ню Йорку в понеділок, дня 16. березня 1931 помер від покалічення автомобілем Михайло Лібер, член 194 відділу У. Н. Союза. Похорон відбудеться в пятницю, 20 березня 1931 р., в годині 1-шій пополудни з погребового заведення П. Яреми, 129 Іст 7 вулиця, Ню Йорк.

Вічна йому память.

Н. Цимбалістий, секретар.

Дня 26-го м. м. помер член 262-го відділу Тимко Ціркот. Небіжчик походив з Лемківщини, села Бортне, повіт Горлиці в Галичині. Десять літ тому він приступив до товариства „Любов", від. 262 УНС.

За молодших літ небіжчик Тимко брав живу участь у громадському життю, у концертах і представленнях. Разом з иншими небіжчик зорґанізував братство св. Юра. Похорон відбувся 1-го березня при великій участи членів відділу 262 У. Н. Союза і членів братства св. Юра та инших членів Українців.

Вічна йому память!

За уряд 262 відділу У. Н. С.:

О. П.

Ансонія, Конн.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку Головному Урядови Укр. Нар. Союза за скоре виплачення мені 250 долярів посмертного по моїм мужі Миколі Шурґот.

Так само дякую Урядникам від. 367, Тов. Запор. Січ, за їх прислугу, яку вони зробили мужови і мені в часі хвороби та похорону.

Пелягія Шурґот,

Рочестер, Н. Й.

ВІДОЗВА

Хутар, 15. II, 1

Дорогі Земляки!

З високих, зелених Карпат Рідного Краю, з Вашою давного родинного села Хутаря, з того села, в котрім Ви проводили свій молодий вік, ми, ваші браття-Українці, посилаємо Вам як найкраще бажання: здоровля, сил, веселих хвиль, щасливих годин. Оцей привіт на 1931 рік від нас прийміть!

Дорогі Земляки!

Отсим листом хочемо Вам подати вістку, як нам живеться й поводиться. Про наше життя і поводження замало місця на отсім папері написати. Найкраще можете довідатися про наше горе й злі часи з українських часописів. Воєнна заверуха, яка шаліла над нашим краєм кілька літ, знищила наш український нарід матеріяльно й морально. Судьба кинула нас під крила ворожої опіки. А вдодатку запанувала така грошева кріза, якої й наші діди не памятають. Одним словом: біда! З нею мусимо боротися що дня! Але боротися з тою невидимою силою — бідою, треба вміти. А щоби вміти, треба навчитись, а щоби навчитись, то треба учитися в школі. Таку то школу хочемо збудувати в нашім селі, а та школа буде називатися читальня „Просвіти".

В тій читальні „Просвіти" маємо навчитися, як маємо жити, — господарювати, щоби не бідувати й як добувати долю-волю. Рук робучих і охочих до будови читальняного дому маємо. Маємо й своїх фаховців-майстрів, столярів і дерева у нас не бракне. Одна тільки біда, що в нас тепер нових будинків не вільно покривати ані соломою, ані ґонтами, бо такий закон у нас обовязує, а тільки бляхою або дахівкою. А що такий дах дорого коштує, а грошей на закупно такого даху у нас майже зовсім нема, тому підписаний виділ читальні „Просвіти" рішив звернутися до Вас, Дорогі Братя, родом з Хутаря, з ласкавою просьбою: Поможіть! Поратуйте! І ще раз поможіть!!

Поможіть покрити нашу читальню, бо кошти покриття обчислено на яких $100, а ми не встані змоґтися на таку квоту. Ми не вимагаємо від Вас чогось надзвичайного, а тільки просимо дуже чи то при нагоді, чи при якій забаві, або в іншім товаристві зібрати по кілька центів і гроші до купки разом прислати до нас через „Обєднання", або на таку адресу:

„Czytalnia Proswity."
Hutar, poczta Lawoczne,
Galicia, Poland.

В надії, що нашу просьбу не відкинете, остаємо

з поважанням,

За виділ Читальні „Просвіти" в Хуторі:

о. Дмитро Йосифович, голова; Федір Іванків, містоголова; Ів. Арендач, секр.; Василь Скрібинець, касієр; Петро Арендач, бібліотекар; Гліб Йосифович, Йосиф Курцеба, Андрій Гирчин.

І. Мазепа.

ШЛЯХИ УПАДКУ БОЛЬШЕВИКІВ І ДОЛЯ ДЕМОКРАТІЇ НА УКРАЇНІ

(З приводу нової книги К. Кавтського).

(4)

Отже мусимо провадити свою боротьбу в перспективі. Мусимо орієнтуватися на сили, яким належить будуччина в Европі і в цілому світі. Лише за допомогою цих сил, — світового поступу й культури визволимо свій нарід, а ні в якім разі у спілці з силами старих, віджилих форм життя, які в своїй сліпій боротьбі за це старе завжди йдуть шляхами ріжних авантурницьких плянів та комбінацій.

Які висновки мусимо зробити із всього сказаного про шляхи упадку большевиків?

В галузі нашої внутрішньої політики висновки такі:

Українські соціялісти і демократи не можуть говорити ні про які федерації чи союзи з Москвою, бо найширші українські маси живуть сьогодня одним великим, спільним для всіх їх стремлінням — визволитися від чужонаціонального насильства. І ми булиб зрадниками свого народу, колиб почали рішати його долю всупереч найістотнішим інтересам цих мас.

Ми не можемо в своїй визвольній боротьбі йти ні на які „єдині фронти", хочби й з російською демократією, бо минула історія української боротьби показує, як ці „єдині фронти" неминучо причинилися до занедбання орґанізації наших власних сил і врешті допомагали лише насильству чужих сил над нашим народом. Ми йдемо і будемо йти шляхом орґанізації та зміцнення своїх власних українських демократичних і революційних сил, щоб спільною працею єдиного українського демократичного фронту нарешті здобути дійсну економічну і політичну свободу для свого народу.

Ми рішучо відкидаємо тактику російських соціялістів у себе на Україні і **в своїй боротьбі за свободу не можемо орієнтуватися лише на українські елементи, що знаходяться в лоні большевиків. На Україні большевицький режім для всіх українських верств, робітників, селян, інтеліґенції і т. д., є режімом чужої окупаційної влади,** що нелюдським способом нищить економічні й культурно-політичні сили українського народу. Тому **в боротьбі з цією владою на Україні знайдеться реальний грунт для обєднаної акції всіх українських демократичних і революційних сил.**

Ми віримо, що **Україна вийде з боротьби як незалежна демократична республика. На Україні широкі українські маси живуть в атмосфері безупинної боротьби за свободу і демократію проти диктатури Москви.** Тому ніякі теорії ріжних диктатур там місця не знайдуть. Отруйний чад т. зв. „українського фашизму", який крутить голову деякій нашій молоді за кордоном, ніякого серіозного впливу на Великій Україні не може мати. Будучи продуктом специфічних умов життя українського населення під польським пануванням, де крім всього іншого вже майже десять років як українська соціялістична демократія втратила свій творчий вплив на суспільне життя, а дрібна буржуазія ріжних відтінків в своїй пресі не перестає захоплюватися диктаторами всякої масти від Мусолінія до Сталіна, — цей чад далі Збруча не піде. Всякі спроби сіяння його на Великій Україні будуть зметені могутнім рухом національної революції в напрямі творення власної держави самим народом і для народу, а не для упривілийованих верств ріжних нових „диктаторів", хоч би й вбраних в український одяг. **Народні маси на Великій Україні проходять школу пекельних мук та страждань саме під режімом зненавидженої ними диктатури, а це не вийде на здоровля тим, що зявляються до цих мас з рецептами нових олігархій і нового гноблення широких мас.**

Щодо наших завдань на форумі міжнародньому, то сьогодня більше, як колись, перед нами стоїть надзвичайно актуальне завдання: **вжити всіх заходів, щоб світ був якнайкраще поінформований про українську справу і про сучасне положення на українських землях; щоб політичний світ не жив інформаціями чужих кол, а з другого боку — не вводив себе в блуд також „інформаціями" наших ріжних „патріотів", які ні в якім разі не можуть привернути симпатій культурного світу до української проблеми;** щоб в разі катастрофи большевиків, яка безперечно наближується, політичний світ мав можність інформуватися про становище на Україні із сумлінних українських джерел, а не із джерел, які врешті є виявом волі не наших, а чужих змагань та інтересів.

Поки цього завдання не виконають українські соціялісти і демократи, справа нашої ближчої визвольної боротьби терпітиме велику шкоду.

Політичний світ врешті мусить знати, як в дійсности стоїть справа на українських землях. Тоді й для Кавтського та його західно-европейських однодумців проблема українська перестане бути неясною.

(„Соціял-Демократ").

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ТРОЙ, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Як минулими роками, так і цього року, по традиції, українська православна громада в Трой, Н. Й., посилає коляду на Рідну Школу. Цього року коляда троха менша, як минулими роками, з причини загального безробіття.

По коляду на Рідну Школу ходили школярі Рідної Школи при українській православній церкві: Микола Бойко, Іван Джинджиристий, Петро Куцик, Тимко Пашкевич, Текля Бомба, Анна Студеницька, Стефанія Юржин і Розалія Паславська.

Коляду зложили на руки дівчаток: бр. св. о. Николая, від. У. Н. С., $25.00, по $1.00: П. Бойко, О. Заяць, П. Пняга, Н. Ониськів, Й. Берник, П. Джинджиристий, Д. Мудрий, І. Павуляк; по 50 цнт.: О. Бомба, Д. Базар, М. Тихоня, Любов Ялечко, В. Губіцький, П. Пицик, І. Данила; по 25 цнт.: А. Юржин, А. Гучко, С. Ференц, Ф. Солонина, М. Петричка, І. Тимочко, Н. Хомич, М. Добрянська, С. Добрянський, М. Помайба, Р. Коваль; Шашкевич 15 цнт. — Разом дівчата заколядували $39.40.

На руки хлопців зложили: Американсько-Український Горожанський Клюб $10.00; по $1.00: І. Ткач, Марія Базар, прот. о. І. Гундяк, А. Стасяк, М. Юзенків, Гр. Шклярик, Гр. Джинджиристий, А. Хромяк, М. Місінович, О. Пашкевич, М. Пискош, А. Пендер, М. Барник, Т. Муха; по 50 цнт.: С. Бомба, І. Бачинський, Ю. Мащак, Я. Джинджиристий, М. Ваньцович, М. Гучко, Н. Дримух, Я. Куцик, М. Данила, А. Барна, В. Волошин, Ан. Сушко, А. Остяновська, П. Качмар, П. Мента, В. Пашкевич, І. Сало, Г. Бомба (мол.), П. Рогаnич (ст.); по 25 цнт.: П. Стадник, А. Чубик, М. Повалюк, П. Лагоця, П. Олійник, В. Москалик, О. Било, М. Голубовська, В. Суханчак, П. Опар; Анна Опар 90 цнт. — Разом хлопці заколядували $36.90. — Загальна сума коляди виносить $76.30.

Пересилаємо той скромний дар української православної громади в Трой, Н. Й., на Рідну Школу через Обєднання і заявляємо, що наша громада як в минулому, так і на будуче завжди радо поспішить з допомогою Рідному Краєви та його потребам.

Українська Православна Церква св. о. Николая, в Трой, Н. Й.

о. Іван Гундяк.

—о—

СКРЕНТОН, ПА.

На поміч Рідному Краєви.

Українська народня східного обряду церква св. Михаїла висигнувала зі своєї каси на коляду для Рідного Краю 75 д., Максим Глух зложив коляду 25 д., Т. Сенчук й І. Ткач по 1 дол. Разом $102 дол.

Ця коляда розділена як слідує: на інвалідів 25 д., на Рідну Школу 25 дол., на політичних вязнів 52 дол. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Комітет Укродної Нар. Церкви св. Михаїла в Скрентон, Па.

Бос: Мушу вас відправити!

Урядовець: Таж я нічого не зробив, пане директоре!

Бос: Саме тому!

—о—

Між приятельками.

— Мій барбер, потребував нині дві години часу, щоби зачесати мені волосся.

— То ти за той час повинна була вийти собі на прохід, а його лишити, хай чеше!

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союзу за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі 50 долярів. Це допомога мойому чоловікови, членови 241 від. У. Н. С. Він знаходиться в шпитали вісім місяців.

Марта Дубина,
жінка Гринька.

—о—

Я, нижче підписаний, член відділу 163 У. Н. С., складаю сердечну подяку Головному Урядови за уділення мені з фонду допомогового 50 долярів.

З поважанням,

І. Іваніцький,
Філаделфія, Па.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих хчленів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 22 березня, в годині 2-ій пополудни точно, в гали де звичайно. Обовязково кождий член має явитись на мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. В тім місяци будемо принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союза без оплати вступного. — А. Іванів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться 22 березня, в гали церковній, 430 — 7-ма ул. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо будемо вибирати балевий комітет на баль 18 квітня. Не явившийся на мітінґ член заплатить касу 2 дол. Буде також справа хорих і другі справи. — М. Камінський, секр.; Н. Масляк, предс.; С. Петрівський, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. Згода, від. 358, повідомляє своїх членниць, що місячні збори, які з причини концерту не відбулися, відбудуться в неділю, 22 березня (марта), в годині 1.30 пополудни, в У. Н. Домі на Вест 14-тій вул. — А. Гавриляк, предс.; С. Паліводa, кас.; З. Когут, фін. секр.; Б. Ґричковська, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 22 березня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній. Проситься довгуючих членів вирівнати свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі були суспендовані в лютім, коли не виповнять своїх належитостий, будуть виключені і стратять право до організації. — М. Дмитрів, предс.; Й. Клебан, кас.; Ів. Маркович, секр.

Фахова тайна.

Вчитель: Баранський, з чого робимо ковбаси?

Ученик мовчить.

Учитель: Та чого мовчиш. Таж твій батько робить ковбаси, то ти повинен знати.

Ученик: Я не можу того сказати, бо батько бив би мене.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(32)

Клейтон побачив, що це був Тюран, який наблизився до нього, Клейтон почув саркастичний сміх. Щось вдарило його в лице й він стратив притомність. З виразом великого задоволення напів божевільний злодій схватив дорогоцінні останки води й з жадобою висмоктав її до останньої краплини.

—о—

Кілька годин пізніше Клейтон прийшов до свідомости від проливного дощу, який мочив його лице своїми великими краплинами. Важкий дощ просякав його наскрізь. Він також привернув до свідомости й дівчину. Підвівшись на ноги, Клейтон від радости голосно гукнув.

—о—

Джейні й він побачили недалеко жовту смугу берега, а за нею чудову тропікальну рослинність джунглів. В той час човен почав легенько черкати по пісковатому дні моря. Зібравши остаточно свої сили, всі троє вибралися на берег і тут заснули кріпким сном.

—о—

В цей самий ранок Тарзан та його племя дикунів вигнали зі свого острова канібалів, примусивши їх поклястися, що вони більше не будуть нападати на Вазирів. Повернувшись до свого острова, Тарзан почав готувати виправу для розшуку руїн Золотого Міста, які описали йому його піддані з племени Вазирів.

—о—